

Жаровська Анна

викладач I категорії

Боруцька Юлія

к.г.н., викладач вищої категорії

Екологічний коледж Львівського
національного аграрного університету
м. Львів

ЕЛЕКТРОННИЙ ПІДРУЧНИК – ЯК АРГУМЕНТОВАНА ВІДПОВІДЬ СУЧАСНИМ ВИКЛИКАМ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ

Для кожного педагога визначальними повинні бути, принаймні, кілька чинників його діяльності: індивідуально-психологічні особливості, професійні якості та власне педагогічна діяльність, “коефіцієнт корисної дії” якої безпосередньо залежить від фаховості педагога. Формування інформаційно-технологічного суспільства, докорінні зміни у соціально-економічному, духовному розвитку держави потребують підготовки викладача нової генерації. Це зумовлено тим, що вже зараз суспільство активно використовує нові інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) у повсякденному житті.

Сьогодні в Україні практично створено нормативну базу інформатизації. Її основу складають: Закон України “Про вищу освіту”, Закон України “Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки”, Указ Президента України “Про заходи щодо розвитку національної складової глобальної інформаційної мережі Інтернет та забезпечення широкого доступу до цієї мережі в Україні”, Постанова КМУ від 7 грудня 2005 р. № 1153 “Про затвердження Державної програми “Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці” на 2006–2010 роки” та ін. Важливу роль у розгортанні процесів інформатизації відводиться загальнонаціональним програмам, що реалізовувались і реалізуються у системі освіти. Це, насамперед, Національна програма інформатизації, Програма інформатизації та комп’ютеризації професійно-технічних навчальних закладів на 2004–2007 роки, Програма “Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці на 2006–2010 роки” та ін. [1; 2].

Електронний підручник (ЕП) – це основний електронний засіб навчання, що містить систематизований матеріал із відповідної науково-практичної галузі знань, побудований на гіпертекстовій основі, дозволяє працювати за індивідуальною освітньою траєкторією, забезпечує творче й активне оволодіння студентами знаннями, вміннями і навичками в цій галузі, безперервність і повноту дидактичного циклу процесу навчання за допомогою використання сукупності графічної, текстової, цифрової, мовної, музичної, відео-, фото- та іншої інформації.

Для з’ясування найважливіших характеристик електронних підручників, “Проект майбутнього” провів у США анкетування близько 300 тис. студентів. Відповіді розділилися наступним чином: можливість персоналізації книг

додаванням коментарів і маркуванням тексту – 63 %; самооцінювання – 62 %; можливість самоосвіти – 46 %; користування інформацією NASA і Google в реальному часі – 52 %; користування, за потреби, он-лайн-репетитором – 53 %; використання презентацій PowerPoint з електронних підручників – 55 %; ігрові елементи у навчанні – 57%; застосування анімації і моделювання – 55 %; наявність відео – 51 %; можливість проводити відеоконференції – 30 %; підкасти – 34 %; створювати свої власні підкасти або відео – 48 %.

Перевагами електронних підручників є: а) поєднання теоретичних і практичних питань, лабораторних робіт і практикумів, тестових завдань тощо; б) активізація самостійного мислення студентів; в) легке оновлювання інформації з розвитком науки та техніки; г) ЕП передбачають велику кількість і високу якість ілюстративних матеріалів (рисуноків, графіків, карт, схем, фотографій, відеофрагментів, звукових рядів, інтерактивних моделей, тренажерів, 2D-, 3D-анімацій та ін.); ґ) індивідуальний темп навчання із врахуванням типу пам'яті, темпераменту і мислення студента; д) вивчення матеріалу може не пов'язуватися з часовими рамками (аудиторними заняттями) та дозволяє розвивати навички самостійної роботи студентів.

Створення навчальних електронних посібників можна умовно поділити на кілька етапів:

- а) вибір навчального курсу;
- б) визначення рівня загальної підготовки та рівня комп'ютерних знань;
- в) написання тексту навчального курсу;
- г) підбір ілюстративного і довідкового матеріалу;
- ґ) створення ескізів інтерфейсу;
- д) різні варіанти представлення навчального матеріалу.

Електронний підручник може бути виконаний у двох варіантах: для відкритого доступу через глобальну комп'ютерну мережу Internet і щодо використання в процесі аудиторного навчання (для локальної мережі).

Електронні посібники повинні розроблятися для їхнього використання на комп'ютерах середнього класу, потрібно лише аби були встановлені MS Word і PowerPoint. Вони існують у таких форматах: текст з оформленням (HTML); відкритого формату (FlipBook, OpenDocument, SGML, XML, FictionBook, TeX, PDF, HTMLHelp Microsoft, PostScript, ExeBook, Mobipocket та ін.); мультимедійні книги (SWF, EXE); он-лайн формат. Можливість відтворення звукових файлів бажана.

Таке різноманіття форматів у свою чергу вимагає відповідного програмного забезпечення, що наразі не є проблемою. Розрізняють такі програмні засоби для створення електронних книг: засоби створення та роботи з текстом (Блокнот, пакет Microsoft Office, пакет OpenOffice, AdobeDreamweaver, KompoZer); засоби роботи з мультимедіа (Microsoft PowerPoint; AdobePhotoshop, CamtasiaStudio); засоби компіляції (збірки) електронних підручників (SunRavBookEditor, eBookMaestro, KvisoftFlipBookMaker, NATATA eBookCompiler, Flip PDF); засоби відтворення контенту (інтернет-браузери, медіаплеєри) [3; 4].

Зважаючи на сучасні виклики науково-педагогічного процесу, інновації у навчальній діяльності, у психологів наразі з'явився негласний поділ соціуму на “людей-книг” і “людей-екранів”. Тому, вагомо, що у педагогічних та науково-педагогічних працівників, зокрема, аграрних навчальних закладів, є унікальна можливість ці два види мислення об'єднати (“Synergy” (взаємне посилення)), отримавши необхідні навички на тренінгах, які проводяться, до прикладу, у Науково-методичному центрі “Агроосвіта”, та створюючи підручники й електронні засоби навчання для наступних поколінь [5]. У майбутньому, саме такі електронні підручники будуть основою електронної бібліотеки Екологічного коледжу Львівського національного аграрного університету.

Список використаних джерел

1. Мілаш О. О. Інформатизація вищих навчальних закладів як пріоритет державної освітньої політики в Україні. URL: <http://www.ime.edu.ua.net/em5/content/08paystf.htm> (дата звернення: 28.03.2018).
2. Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки Закон України. *ВВР України*. 2007. № 12. с. 102.
3. Калачова Л. В. Розробка і створення електронного підручника. URL: <https://www.slideshare.net/Kalachova/ss-45208413> (дата звернення: 25.03.2018).
4. Полянський П. Про переваги і вразливі місця електронних підручників. URL: http://osvita.ua/school/school_today/16840/ (дата звернення: 27.03.2018).
5. Електронний підручник як дидактичний засіб у педагогіці / В. І. Шевченко та ін. Київ : Науково-методичний центр “Агроосвіта”, 2016.

